

6. Гриценко А.А. Капитализация и социализация экономики в ретроспективе и перспективе / А.А. Гриценко. [Электронный ресурс]. – Доступный з http://www.gov.ua/portal/Soc_Gum/Mtpsa/2009_15/Gricen.pdf

7. Капитализация предприятий: теория и практика : монография / под ред. И.П. Булеева, Н.Е. Брюховецкой. – Донецк, 2011. – 328 с.

8. Макконнелл Кемпбелл Р. Макроекономіка. Аналітична економія / Кемпбелл Р. Макконнелл, Стенлі Л. Брю. – Львів : Вид-во "Просвіта", 1997. – 671 с.

9. Матвеев М.М. Вопросы экономической сущности социализации рыночной экономики / М.М. Матвеев // Экономика, предпринимательство и право. – 2011. – № 8. – С. 21-25.

10. Методологічні основи оцінки рівня капіталізації суб'єктів господарювання : монографія / М.А. Козоріз, С.А. Давимука, О.М. Люткевич та ін. / за ред. М.А. Козоріз. – Львів : Вид-во Ін-ту регіональних досліджень НАН України, 2008. – 290 с.

11. Молчан А.С. Капитализация воспроизводственного потенциала как фактор, обеспечивающий промышленное развитие региона / А.С. Молчан, Л.И. Тринка, Ю.П. Копачёв // Политический сетевой электронный научный журнал Кубанского государственного аграрного университета : научн. журнал КубГАУ. [Электронный ресурс]. – Доступный з <http://www.ej.kubagro.ru/2011/02/pdf/40.pdf>.

12. Шумська С.С. Методологічні аспекти оцінки капіталізації / С.С. Шумська // Капіталізація економіки України : наук. доп. / за ред. В.М. Гейця, А.А. Гриценка. – К. : Вид-во Ін-ту економіки та прогнозування НАН України, 2007. – С. 36-41.

Башнянин Г.И., Турянский Ю.И., Юркив Н.Я. Эффективность капитализации экономических систем

Исследована экономическая эффективность функционирования абстрактных хозяйственных систем из позиций влияния на нее капитализации, на основе чего сформирован и проанализирован такой специфический экономический параметр, как эффективность капитализации экономических систем.

Ключевые слова: экономические системы, капитализация экономических систем, эффективность капитализации экономических систем, эластичность капитализации, коэффициент эластичности.

Bashnyanin G.I., Turinskiy Yu.I., Yurkiv N.Ya. Efficiency of capitalization of the economic systems

Economic efficiency of functioning of the abstract economic systems is probed from positions of influence on it of capitalization, on the basis of what such specific economic parameter is formed and analysed, as efficiency of capitalization of the economic systems.

Keywords: economic systems, capitalization of the economic systems, efficiency of capitalization of the economic systems, elasticity of capitalization, coefficient of elasticity.

УДК 658.1:338.3

*Проф. Т.Г. Васильців, д-р екон. наук;
магістрант Ю.М. Пацула – Львівська КА*

УТОЧНЕННЯ ОСНОВ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА ТА НАПРЯМИ ЙОГО ПОКРАЩЕННЯ

Досліджено основні проблеми проведення аналізу фінансового стану підприємства, які дають змогу виявити причини збитковості його діяльності. Відображено важливість своєчасного виявлення змін фінансових показників, які мають відхилення від своїх оптимальних значень під час здійснення аналізу фінансового стану. Запропоновано напрями вдосконалення аналізу фінансового стану підприємства та засоби його покращення.

Ключові слова: фінансовий стан, аналіз та оцінка.

Вступ. Актуальність проблеми вдосконалення методики оцінювання ефективності діяльності підприємства полягає в об'єктивній необхідності на-

явності правдивої та об'єктивної інформації про структуру й ефективність використання активів та ресурсів, персоналу підприємства, оптимальність фінансового стану, результатів господарювання. Таку інформацію можна отримати завдяки проведенню аналізу фінансового стану підприємства. Отож, Метою роботи є вдосконалення теоретично-методичних основ аналізу фінансового стану підприємства та розробки заходів щодо покращення фінансових результатів його діяльності.

Основні результати дослідження. В економічній літературі представлено велику кількість праць щодо проблем аналізу фінансового стану підприємства, а саме таких науковців, як: Н.І. Власюк, А.М. Турила, О.А. Зінченка та В.П. Шила [1-3], в яких досліджено економічні умови покращення фінансових результатів підприємства.

Так, В.П. Шило дає системне визначення поняття аналізу фінансового стану за такими трьома напрямками: комплексне вивчення та оцінка досягнутих фінансових результатів і виявлення шляхів подальшого підвищення прибутковості (рентабельності) під час забезпечення достатнього рівня ліквідності; сукупність технічних прийомів та методів оцінювання стану фінансів підприємства; аналіз прийняття рішень, які стосуються ефективнішого використання тимчасово вільних коштів [3, с.11].

На думку Н. Власюк, аналіз фінансового стану передбачає визначення фінансових результатів діяльності підприємства, її ефективності та ділової активності, а також підготовку й обґрунтування управлінських рішень у фінансовій сфері [1, с. 17]. Отож, аналіз фінансового стану підприємства має на меті: визначення фінансового стану; виявлення змін у фінансовому стані; ідентифікацію основних чинників, що викликають зміни у фінансовому стані; прогноз основних тенденцій фінансового стану.

Під предметом аналізу фінансового стану розуміють системне, комплексне вивчення фінансового господарства підприємства та результатів його діяльності з метою підвищення ефективності функціонування, а об'єктом аналізу виступають наявні фінансові ресурси, їх формування та використання. Систему завдань аналізу фінансового стану представимо на рис. 1.

Рис. 1. Система напрямів аналізу фінансового стану підприємства [1, с. 19]

Однак зауважимо, що напрями аналізу фінансового стану підприємства можуть бути забезпеченими лише у разі вирішення всіх завдань, що ставляться в їх межах. Останні, своєю чергою, залежні від результатів досягнення поставленої мети аналізу.

Залежно від мети і характеру завдань складають програму аналізу фінансового стану підприємства, у якій визначаються його види, методичні прийоми вирішення завдань, формується система аналітичних показників, розробляються алгоритми перетворення первинної економічної інформації, обґрунтовуються критерії оцінки вихідних даних. Адже основна мета аналізу фінансового стану є об'єктивна оцінка фінансового стану, фінансових результатів, ефективності фінансової діяльності підприємства з тим, щоб прийняти ефективні управлінські рішення і правильно, з урахуванням усіх найважливіших чинників, спланувати подальшу фінансово-господарську діяльність підприємства [2, с. 35]. Разом із тим, не менш важливою, метою пошуку та використання шляхів удосконалення фінансового стану підприємства є забезпечення зростання його ринкової вартості в довготерміновому періоді.

Справедливим потрібно вважати й висновок про те, що всі сторони діяльності підприємства відображено їхньому фінансовому стані (рис. 2).

Рис. 2. Процедура оцінювання фінансового стану підприємства [1, с. 18]

Задля практичного відображення результатів теоретичних узагальнень, наведених вище, проаналізуємо показники, що відображають фінансовий стан підприємства на прикладі ДП "Кременецький лісгосп", показники фінансового стану якого подамо в табл. 1.

Табл. 1. Показники фінансового стану ДП "Кременецький лісгосп" у 2008-2010 рр.

Коефіцієнти	Оптимальне значення	Роки			Абсолютне відхилення (+,-), 2010 р. до	
		2008	2009	2010	2008 р.	2009 р.
Фінансової незалежності	> 0,5	0,6	0,6	0,6	-	-
Фінансової залежності	< 0,5	0,4	0,4	0,4	-	-
Фінансового ризику	< 0,2	0,6	0,5	0,8	0,2	0,3
Фінансової стійкості	0,75-0,9	0,6	0,6	0,6	-	-
Абсолютної ліквідності	0,2-0,35	0,04	0,01	0,003	-0,037	-0,007
Швидкої ліквідності	0,7-2	0,4	0,3	0,3	-0,1	-
Поточної ліквідності	1-2,5	1,0	0,9	0,7	-0,3	-0,2

З табл. 1 можна зробити висновок, що більшість показників фінансового стану не відповідають оптимальним значенням, що є негативним. Проте в межах оптимальних значень залишилися коефіцієнти: фінансової незалежності та залежності. Так, коефіцієнт фінансової незалежності підприємства є стабільним протягом аналізованого періоду і становить 0,6, що є позитивним, адже фактичне значення показника перевищує оптимальне 0,5 та свідчить про те, що ДП "Кременецький лісгосп" є фінансово незалежним. Значення коефіцієнта фінансової залежності також є позитивним (< 0,5) і становив 0,4. Коефіцієнт фінансового ризику в 2010 р. становив 0,8, що перевищувало оптимальне значення на 0,6 та є негативним. Коефіцієнт фінансової стійкості у 2010 р. становить 0,6 і протягом аналізованих років не змінювався, і є нижчим від свого оптимального значення на 0,15. Отож, керівництву ДП "Кременецький лісгосп" потрібно прийняти необхідні рішення щодо покращення показників, що є нижчими за оптимальні.

Коефіцієнти абсолютної ліквідності є досить низькими. Найбільше його значення спостерігали у 2008 р., а в 2010 р., порівняно з попереднім роком, значення показника зменшилося на 0,037. Коефіцієнт швидкої ліквідності аналізованого підприємства засвідчує, що швидкість перетворення активів на гроші є низькою, і максимальне його значення спостерігали у 2008 р. – 0,4. Щодо коефіцієнта поточної ліквідності, то його значення є близьке до оптимального і змінюється в межах 0,9-1,0, лише за останній рік даний коефіцієнт становив 0,7 і є нижчим від норми.

Важливим у контексті аналізу фінансового стану підприємства є також розрахунок показників ділової активності (табл. 2).

Табл. 2. Показники ділової активності ДП "Кременецький лісгосп" у 2008-2010 рр.

Показники	Роки			Абсолютне відхилення (+,-), 2010 р. до	
	2008	2009	2010	2008 р.	2009 р.
Обіговість оборотних активів, рази	6,1	5,9	7,5	1,4	1,6
Оборотність усіх активів, рази	2,3	2,1	2,5	0,2	0,4
Фондовіддача оборотних активів, грн/грн	3,0	3,3	3,4	0,4	0,1
Фондовіддача необоротних активів, грн/грн	3,3	2,8	3,2	-0,1	0,4
Середній термін погашення дебіторської заборгованості, дн.	13,2	13,5	7,2	-6,0	-6,3
Коефіцієнт оборотності власного капіталу, рази	3,5	2,9	3,9	0,4	1,0
Коефіцієнт загальної оборотності капіталу, рази	2,1	1,9	2,2	0,1	0,3

Так, обіговість оборотних активів була найвищою у 2010 р. і, порівняно з 2008 р., є більшою на 1,4 раза, порівняно з 2009 р. – на 1,6 раза, що є позитивним. Оборотність усіх активів у 2010 р. становила 2,5 раза, що на 0,2 раза більше порівняно з 2008 р. та, є позитивним. Фондовіддача оборотних активів у 2010 р. становила 3,4 грн/грн та порівняно з 2008 р., збільшилася на 0,4, що також є позитивним. Фондовіддача необоротних активів у 2010 р. – 3,2 грн/грн, що, порівняно з 2008 р., на 0,1 менше. Середній термін погашення дебіторської заборгованості у 2010 р. становив 7,2 дн., що на 6,0 дн. менше ніж у 2008 р., найбільший показник спостерігали у 2009 р. – 13,5 дн. Коефіцієнт

оборотності капіталу протягом досліджуваних років має тенденцію до зростання та у 2010 р. становив 3,9 раза, що на 0,4 раза більше ніж у 2008 р., найнижчий показник був у 2009 р. – 2,9 раза. Коефіцієнт загальної оборотності капіталу у 2010 р. становив 2,2 раза, що на 0,1 раза більше ніж у 2008 р. Більшість показників ділової активності є позитивними, тому можемо зробити висновок, що ДП "Кременецький лісгосп" працює ефективно та стабільно.

Отже, досліджуване підприємство протягом трьох років (2008-2010 рр.) працювало стабільно та отримувало очікувані показники діяльності. Хоча, незважаючи на те, що у 2009 та 2010 рр. окремі показники підприємства погіршилися, підприємство все-таки працює прибутково, продовжує підвищувати свій економічний розвиток. Та все ж для забезпечення в майбутньому високої життєдіяльності ДП "Кременецький лісгосп" варто постійно вживати заходи з покращення його виробничо-господарської діяльності, зокрема:

- 1) розширення виробництва, задля чого необхідно освоїти нову техніку і технологію, забезпечити розробку та випуск нових товарів;
- 2) постійно підтримувати й удосконалювати якість виготовленої продукції, передусім шляхом підвищення якості сировини і дотримання належних умов зберігання деревини для подальшого її використання; оброблення матеріалів за допомогою нової, більш удосконаленої техніки, що прискорить виробничий цикл і зменшить витрати виробництва продукції;
- 3) дослідження та вдосконалення системи виробництва загалом, а не окремих його ланок;
- 4) дотримання платіжної дисципліни під час розрахунків як із постачальниками, так і з покупцями продукції;
- 5) ефективне використання трудових ресурсів, зокрема через підвищення рівня кваліфікації персоналу лісгоспу; правильно організовану трудову працю на підприємстві; мотивація і стимулювання праці персоналу;
- 6) застосування сучасного досвіду використання ресурсного потенціалу на мікрорівні.

Висновки. Отже, для забезпечення динамічної сталої конкурентноспроможності підприємству необхідно постійно здійснювати моніторинг і діагностику стану його фінансової діяльності. Це важливо для вчасного виявлення, яке негативно впливає на фінансово-господарську діяльність. Тому, вдосконалення фінансового стану підприємства можливе шляхом підвищення результативності розміщення та використання його ресурсного забезпечення. Фінансовий стан є й передумовою розвитку виробничих та інших сфер діяльності на основі зростання доходів і активів, збереження кредитно- та платоспроможності.

Література

1. Власюк Н.І. Фінансовий аналіз : навч. посібн. / Н.І. Власюк – Львів : Вид-во "Магнолія 2006", 2010. – 328 с.
2. Турило А.М. Фінансово-економічні аспекти оцінки результатів і ефективності діяльності підприємства / А.М. Турило, О.А. Зінченко // Фінанси України : журнал. – 2008. – № 8. – С. 35-45.
3. Шило В.П. Аналіз фінансового стану виробничої та комерційної діяльності підприємства : навч. посібн. / В.П. Шило, Н.І. Верхоблядова, С.Б. Ільїна та ін. – К. : Вид-во "Кондор", 2005. – 240 с.

Васильців Т.Г., Пацула Ю.М. Уточнение основ анализа финансового состояния предприятия и направления его улучшения

Исследованы основные проблемы проведения анализа финансового состояния предприятия, которые дают возможность обнаружить причины убыточной его деятельности. Отображена важность своевременного выявления изменений финансовых показателей, которые имеют отклонение от своих оптимальных значений при проведении анализа финансового состояния. Предложены направления усовершенствования анализа финансового состояния предприятия и средства его улучшения.

Ключевые слова: финансовое состояние, анализ и оценка.

Vasylytsiv T.G., Patsula Yu.M. Clarification on the analysis of financial condition of the enterprise and its directions for improvement

In the article the basic problems of lead through of analysis of the financial state are probed enterprises which enable to find out reasons of his unprofitable activity. Importance of timely exposure of changes of financial indexes, which have deviation from the optimum values during the lead through of analysis of the financial state, is represented. Directions of improvement of analysis of the financial state of enterprise and facilities of his improvement are offered.

Keywords: financial state, analysis and estimation.

УДК 339.137.2:630*742

Доц. О.В. Максимець, канд. екон. наук –
НЛТУ України, м. Львів

ДОСЛІДЖЕННЯ ЗМІН У ГЕОГРАФІЇ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ ДЕРЕВИННОЮ ПРОДУКЦІЄЮ УКРАЇНИ ПІД ВПЛИВОМ ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ ТА ІНІЦІАТИВ ЩОДО ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ

Оцінено загальні тенденції та зрушення у товарній та географічній структурі українського експорту та імпорту деревини та виробів з деревини протягом 2007-2010 рр. Виявлено фактори, що впливали на динаміку фізичних обсягів і цін на окремі види продукції при торгівлі з різними країнами. Вивчено вплив останніх ініціатив ЄС щодо охорони довкілля на зовнішню торгівлю деревинною продукцією.

Актуальність дослідження. Останні кілька років характеризувались істотними змінами як в економічному, так і в природоохоронному плані, особливо на ринках європейських країн і Північної Америки. Стосовно продукції з деревини більш важливими для українських підприємств були зміни, що відбувались на ринках європейських країн, адже переважна більшість продукції з деревини експортується саме до них.

В економічному плані значне уповільнення обсягів економічної діяльності протягом 2008-2009 рр. у таких галузях як меблеве і целюлозо-паперове виробництво, а також будівництво визначили істотне зменшення попиту на одні види деревинної продукції. Посилення усвідомлення проблем довкілля та боротьба за енергетичну безпеку визначають зацікавленість в інших видах деревинної продукції.

Ці зміни спричинили структурні зрушення як у товарній структурі експорту та імпорту продукції з деревини українських підприємств, так і в географії потоків. Тому важливо дослідити, які країни є пріоритетними у зовнішній торгівлі окремими видами продукції з деревини. Також потрібно виявити,